

A műszaki könyv 30 éves útja

Ezzel a címmel nyílt meg 1975. április 2-án az OMKDK-ban hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére rendezett kiállítás.

A kiállítás célja volt, hogy nyomon kövesse az eltelt 30 év során a műszaki könyvkiadás szervezeti formájának alakulását, a műszaki könyvek tartalmi és formai fejlődését, továbbá a műszaki könyvek felhasználásának, kézbevitelének mutatóit - az OMKDK nyilvános könyvtára és a műszaki termelési könyvtári hálózat szakkönyvtárainak fejlődése nyomán - és képet nyújtson a könyvnek arról a szerepéről is, amelyet e 30 év folyamán a szocialista gazdaság kialakításában, a szocialista társadalom felépítésében mindvégig betöltött.

Mindezt a kiállítás egyrészt három egymással szorosan összefüggő, egymásra állandóan ható tényező - az iparfejlesztési elgondolások, gazdaságpolitikai célkitűzések, a hazai könyvkiadás szerkezete és a felhasználás, az olvastatás - fejlődésének párhuzamos ábrázolásával, másrészt e 30 év időbeli tagolásával, jellemző szakaszainak kiemelésével érzékeltette.

Ahhoz, hogy a hazai műszaki könyvek egyre céltudatosabban segíthessék és támaszthassák alá a párt és a gazdasági vezetés által kitűzött gazdasági tervek és fejlesztési koncepciókat, szükséges volt mind a műszaki könyvkiadás, mind az OMKDK és a műszaki termelési könyvtári hálózat megfelelő szervezetének kialakítása, ill. felfejlesztése arra a minőségi fokra, amelyen a szocializmus építésének magasabb szintjén is megfelelően elláthatja feladatát.

Mély benyomást kelthettek a kiállítás látogatóiban azok az adatok, melyek a hazai kiadási műszaki könyvek számszerű fejlődését mutatták. KÁPLÁNY Géza, a felszabadulás előtti időkből a Technológiai Könyvtár igazgatója a könyvtár gyarapítási gondjairól szólva így ír: "... a Technológiai Könyvtár legtagabb értelmű gyűjtési körébe belefoglalható magyar megjelenésű új könyvek száma évente átlagosan nemigen haladja túl a 40-60 művet."

1946-1949-ben kezdődik a szocializmus alapjainak lerakása. A kiadók újjászervezésének első lépéseként 5 nagy magyar kiadó válik ebben az időszakban állami vállalattá. Az ezután következő fejlődés eredményeként könyvelhető el, hogy az 1946. évi 4357 művel szemben 1973-ban már 21 122 tudományos, ismeretterjesztő és szakmai mű jelent meg Magyarországon.

Napjainkban tehát a könyvtárvezetésnek legfeljebb az okozhat gondot, hogy az OMKDK állományába kerülő magyar megjelenésű, könyv jellegű műszaki publikációk száma az évi 1000 művet is meghaladja. Igaz - és ez a hazai műszaki könyvkiadás 30 éves fejlődése szempontjából jelentős eredmény - hogy a szakmailag is értékes publikációk

egész sora jelenik meg az utóbbi évtizedben a nem hivatalos kiadók - kutatóintézetek, vállalatok közreadásában. A könyvtári igénybevétel mindenképpen erre utal, és erre a kiállítás is igyekszik a figyelmet ráterelni.

A műszaki könyv utjának beteljesülése - végső fokon - a használatba vétel, az abban foglaltak hasznos alkalmazása, felhasználása. Az igénybevétel több - fontosságában aligha rangsorolható - lehetőség közül ez a kiállítás érthető módon a könyvtári igénybevétel, mégpedig az OMKDK nyilvános könyvtárának olvasó- és állományforgalmi adatain és a műszaki-termelési könyvtári hálózat néhány jellemzőjén keresztül igyekezett ennek keresztmetszetét adni. Ezekből csak két jellemző szám adatot ragadtunk ki: míg az OMKDK állománya 1949-ben 51 038 egység volt, addig ez a szám 1974-re 907 168 egységre nőtt.

Nem feledkezett meg a kiállítás a Szovjetunió jelenlétéről, segítségéről sem. A kezdeti nehézségeken a magyar könyvkiadást kiváló szovjet szerzők kiadványainak fordításaival, szerzői személyes közreműködésével igyekezett átsegíteni, illetve a magyar műszaki élet különböző szintjein tevékenykedő szakembereket mindazokkal a műszaki tapasztalatokkal és eredményekkel ismertette meg, melyeket a fejlett szovjet tudomány és technika már sikerrel alkalmazott.

A kiállításon többnyire nem szép és fényes külsejű könyveket helyeztek a tárlókba, hanem 30 éves utjuk és felhasználásuk során megkopott, olykor elhasználódott, tehát hivatásukat teljesített kiadványokat. Számos olyan akadt köztük, amely megjelenése időszakában, szerény külseje mellett is hézagpótló volt, komoly segítséget jelentett olvasói számára. Az évtizedek folyamán új és új szakterületek váltak fontossá a magyar ipar, a népgazdaság számára. Vannak sorozatok, amelyek sok-sok évvel ezelőtt indultak, és ma is közkedveltek, és indulnak újak, amelyeket a ma elvégzendő feladatai tűznek napirendre. A tárlókban mindezek mellett helyet kaptak a "szép könyv" képviselői és a Nívó-díjjal kitüntetett műszaki könyvek is.

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK

Az NTMIK hírei

Miről ír a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ Híradója /Vesztnik, MCNTI/ 1975. 1.száma?

Az NTMIK létrehozásának és fejlődésének általános kérdéseivel foglalkozó rovatában a Híradó ismerteti a KGST Tudományos és Műszaki Együttműködési Bizottságának 1974. december 2-4-én tartott kilen-